

80 spelmän på Åsa-stämman vann vänner åt folkmusiken

Sällan har väl mellan-svensk folkmusik fått ett så entusiastiskt mottagande

som vid spelmansstämman på Åsa folkhögskola på söndagen. Attio spelmän från

tre landskap delade med sig av sin spelglädje till en fulltalig publik, bestående av folkhögskolans över hundra elever och lärare och en del intresserade från bygden.

— Det är tradition att vi melansvenska spelmän möts till spelmansträff på Tacksägelsedagen, sade Södermanlands spelmansförbunds ordförande Gustaf Wetter, när han inledde stämman. Egentligen var det meningen att spelmän från fem landskap, Södermanland, Östergötland, Närke, Småland och Värmland, skulle träffas, men smålänningar och värmlänningar hade fått förhinder. Det var ändå en imponerande skara som kom och satte färg på Sköldingebygden och Åsa med sina vackra folkdräkter. På förmiddagen deltog spelmännen traditionsenligt i högmässan i Sköldinge kyrka och medverkade med musik. Så gav de sig iväg till Åsa för att få en orientering om skolan av rektor Allan Degerman och för att med lärarna som ciceroner bese skolan. Bland gästerna på stämman märktes professor Yngve Laurell, spelman från Västergötland och under tretio år verksam i Shanghai, känd också för sina uppteckningar av folkmusik.

Så var det dags för Gustaf Wetter att samla sina spelmän till den första låten. Wetter berättade förstas på sitt oeffterhärmliga sätt om människorna bakom melodierna. Spelmännen som gjorde de gamla kända låtarna är borta men deras musik består. Sköldinge skänklåt, den berömda kadriljen av Karl Erik Eriksson i Lind, fick ett fint ut-

Fortsättning sidan 7

80 spelmän...

— Fortsättning från sidan 1 — förande av de åttio spelmännen, och när de tog upp en vals av Vidmark i Vingåker svängde det riktigt. Några underbart vackra och melodiska visor fick publiken också höra innan de olika landskapens spelmän framträdde med egna avdelningar. Närkingarna leddes av den legendariske Bertil Rydberg från Örebro, om vilken det berättas att han kan spela ett par dygn i sträck.

82-årig "spelman" vann jubel

Närkingarna bjöd på musik från olika delar av landet. De hade stämmans äldsta deltagare, åttiotvååriga Olga Larsson från Örebro, med sig, och hon framträdde själv, assisterad av sin son, med Karl XV:s vals. Då blev det jubel bland publiken. Den gamla damen har all sin spelglädje kvar och en otrolig vitalitet — bara detta att stå med i ett program på en och en halv timme är en prestation. Östgötarna var bara tre — de andra var på stämman i Mem — men de spelade ändå ett antal låtar, och Axel Norling i Getå, som anförde dem, berättade på östgötadialekt.

Stämman slutade med en avdelning av alla åttio spelmännen, huvudsakligen Sörmlandslåtar men också ett par andra. Jonas på Näset — i Medelpad — har gjort en vals som framfördes hastigt och taktfast, och en melodisk visa från Närke fick publiken också höra innan programmet avslutades med den värdiga Österåkers brudmarsch.

I och med detta skulle det varit slut på stämman. Bara midnatten återstod. Där hyllades rektor Degerman och skolans husmor Anna Gustafsson för deras sätt att sköta värdskapet. Rektor Degerman hade tidigare önskat spelmännen välkomna igen mycket snart. Men spelmännen kunde förstås inte skiljas. Det blev musik i matsalen och det blev musik i dagrummet och litet varstans på skolan efteråt. Skolans elever satt i skaror och lyssnade. Nog vann Gustaf Wetter och hans kolleger många nya vänner åt folkmusiken under denna dag på Åsa.

Taxioffret hyllas med tyst minut

STOCKHOLM (TT).

Landets alla droskförare bör ägna den mörkade taxiföraren fru Berit Lundqvist en tyst minut på hennes begravningsdag på tisdag, hemställer Svenska droskbilsägareförbundet till sina medlemmar och hos dem anställda förare.

Den tysta minuten exakt kl. 12 är avsedd att bli en sista hyllning för den bortgångna och en protest mot det meningslösa våldsdådet.

Berit Lundqvists far och Taxi trafikförening har utfäst belöningar till den eller dem som kan ge polisen sådana upplysningar att gärningsmannen avslöjas. Belöningssumman uppgår till 3,000 kronor.

I dag har kriminalen fullt pådrag över hela landet för att få tag i mördaren.

Brandtillbud på aulascenen mitt i drama

Tack vare en mycket rådgiv insats av maskinställare Hans Öxne, Fredsgatan 58 B, Katrineholm, avväjdes i sista sekunderna ett dramatiskt brandtillbud i läroverkets aula på lördagskvällen. Mitt under Riksteaterns gästspel med pjäsen »Att tiga» började det glöda i den ena ridån. Oron spred sig snabbt bland publiken, men ingen ingrep förrän Öxne rusade upp på scenen och kvävde den pyrande glöden.

Det var i början av andra akten, som Riksteatern inträffade. När ridån gick upp, hakade den upp sig alldeles framför en av strålkastarna. Ett par minuter senare började från röklukt tränga ut i salongen. Den heta strålkastarlampan hade börjat antända draperiet.

Fortsättning sidan 7

Stämmans äldsta, 82-åriga Olga Larsson från Örebro, skördade stort bifall när hon, assisterad av sonen, spelade Karl XV:s vals. Här flankeras hon av Frits Karlsson, Nyköping, till vänster, som är 80 år, och av spelmansförbundets ordförande Gustaf Wetter, Katrineholm.

Marsch om ensling spelmans 'biografi'

— Jag har spelat fiol sedan jag var 16 år men aldrig lärt mig "tyda" noter. När jag var 70 började jag komponera, nu är jag snart 80 och komponerar fortfarande. Visserligen är jag gammal men jag är ganska livlig av mig och den senaste låten jag gjort är en marsch kallad "Enslingen på Avlaskäret". I enslingen identifierar jag mig själv, jag bor ju ensam i min stuga utan möjligheter att få fruntimmer i huset.

Det är den i östra Sörmland välkände "Skyrtorparen" Oskar Karlsson, Avla Lillgård, Gåsinge, som berättar. Han har i över 60 år glatt folk på danser och fester med sin fiolmusik. Nu är han 79 men lever fortfarande i musikens värld. För några år sedan sålde han sin gård Skyrtorp och komponerade i samband därmed "Avskedsvalsen". Den allra första låten gjorde han till sin egen 70-årsdag, det blev valsen "En afton vid Skyr sjöns strand".

För ett par år sedan skulle byg-

dens församlingsshem invigas. Kyrkoherde Gustaf Lundén bad Oskar Karlsson komponera något till högtidligheten. Resultatet blev "En morgon när jag vaknade". Den handlar om ett par näktergallars kamp för tillvaron. Hr Karlsson spelade upp både den och andra kompositioner inför den stora invigningspubliken med biskopen i spetsen.

Gården Skyrtorp gick i arv i hr Karlssons släkt i fyra generationer. När åldern tog ut sin rätt måste han dock sälja den. "Avskedsvalsen" blev givetvis under sådana förhållanden rätt vemodig.

Fiolen som Oskar Karlsson spelar på köpte han för 64 år sedan. 16 kr. gav han och fortfarande använder han den.

70 spelmän från tre län i spelmansstämma på Åsa

Den sörmländska spelmansstämman på Åsa folkhögskola på söndagen hade samlat ett 70-tal spelmän från Sörmland, Närke och Östergötland. När den samlade spelmannsskaran började med en låt från Mockfjärd. Om sommarens fröjder, var det något av tacksägelsedagens glädje i stråkarnas sving. Musiken levde och ryckte med åhörarna. Eldsjälen Gustav Wetter ledde och kommenterade med känd förmåga.

I första avdelningen ingick en innerlig visa från Närke var Skänklåt från Sköldinge, upp- ett rogivande inslag i polskev-

son i Lind, en Widmarksvals och som avslutning en utomordentligt vacker visa från Tystberga. Gustav Wetter berättade mellan låtarna och hann med noter om bl. a. storspelmännen Widmark i Vingåker, Lindblom i Reijmyre och Anders Andersson i Lärtinge. Han uttryckte sin glädje över att få spelmansstämman förlagd till Åsa, där den kände forskaren och upptecknaren av folkmusik Nils Denker verkat i många år. Bland de närvarande märktes professor Yngve Laurell från Stockholm, berömd upptecknare av folkmusik i bl. a. Västergötland.

I den andra avdelningen uppträdde de olika landskapens spelmansgrupper separat med början av närkingarna. De leddes av riksspelman Bertil Rydberg från Örebro och visade prov på gott samspel och bra intonation. I gruppen ingick en nyckelharpa. Stort bifall fick 83-åriga fru Olga Larsson, som spelade Karl XV:s vals, sekunderad av sin son.

Östergötland hade bara skickat tre representanter, men de skötte sig bra och spelade bl. a. ett par låtar av Lindblom. Deras ledare riksspelman Axel Norling från Getå läste ett par trevliga dikter på östgötamål av Nils Larsa Vänge från Vånga.

Sörmlänningarna, som var ett 40-tal, uppträdde sist i denna avdelning och utförde medryckande och klangfullt ett par polskor, Lindbloms Korksruven och Anders Anderssons Storpolska. En

I den sista avdelningen spelade alla tillsammans tre låtar, en polska från Dalarna, en vals från Värmland och så avslutades sedvanligt med Österåkers brudmarsch.

Åhörarna var till stor del Åsa-elever.

Spelmännen deltog också i tacksägelsedagens högmässa i Sköldinge kyrka. Efter postludiet, en orgelkoral av Harald Sventelius över en folkmelodi från Sköldinge, utförde spelmännen Visa från Tystberga och Österåkers brudmarsch. De leddes då av riksspelman Arvid Karlsson från Nyköping.

Eskilstuna-Kvällen 25/10-60

Föredrag i Flen gick i folkmusikens tecken

För folkmusikintresserade blev måndagskvällens föreläsning i Flen en festlig stund. Sörmlands spelmanhövding — kanske man vågar säga Sveriges — folkskol-lärare Gustaf Wetter från Katri-neholm gästade då föreläsningss-föreningen och kåserade som bara han kan göra om svensk och i första hand sörmländsk folkmusik.

det långsamt de nittio minuter-na.

Nu var det för all del inte enbart Gustaf Wetters förtjänst. För kvällen var nämligen ett tiotal spelmän engagerade genom talarers försorg och tillsammans med den skaran spelade hr Wetter en lång rad låtar som avslutades med den värdigt vackra Österåkers brudmarsch.

Naturligtvis blev det mycket berättat om låtar och deras tillkomst, men ur sin rika personkännedom tecknade talaren också bilden av spelmän han mött under sina många år som spelman och upptecknare av låtar. Gustaf Wetter skulle förmodligen kunna hålla på hur länge som helst med att berätta om dessa gamla spelmansorginal och därför hade föreläsningens föreståndaren Arvid Nerbo tagit det säkra före det osäkra och gett honom begränsad tid för framträdandet. Det blev i alla fall mer än en och en halv timme långt, men vi vågar garantera att ingen bland publiken hade

En ovanlig föreläsningsskväll vågar man väl säga om denna afton i folkmusikens tecken. Men de hjärtliga applåderna vittnade väl-taligt om att det var en avvikelse från gängse föreläsningssstil som

70-talet spelar till stämman

83-åriga Olga Karlsson från Örebro och 80-åriga deltagarna, när Södermanlands spelmansförbund högskola i närvaro av spelmän också från Öster Mor Olga har spelat sen hon var elva år och del Fritz Karlsson har spelat fiol i 73 år och tänker

82-årig dam drog Karl XV:s vals för bygdespelmän på Åsa-stämman

En låt från Mockfjärden om sommarens fröjder fick utgöra upptakten då 70-talet spelmän från Sörmland, Närke och Östergötland på söndagen samlades till spelmansstämma på Åsa folkhögskola. Det var något av tacksägelseernas glädje i stråkarnas sving och musiken levde och ryckte med åhörarna. Eldsjälen Gustaf Wetter, Katrineholm, ledde och kommenterade med känd förmåga.

I första avdelningen ingick en skänklåt från Sköldinge, upptecknad efter Karl Erik Eriksson i Lind, en Widmarksvals och som avslutning en utomordentligt vacker visa från Tystberga.

Gustaf Wetter berättade mellan låtarna och hann med noter om bl. a. storspelmännen Widmark i Vingåker, Lindblom i Rejmyre och Anders Andersson i Låstringe. Han uttryckte sig glädje över att få spelmansstämman förlagd till Åsa, där den kände forskaren och upptecknaren av folkmusik, Nils Dencker, verkat i många år.

Bland de närvarande vid dagens spelmansstämma märktes professor Yngve Laurell från Stockholm — berömd upptecknare av folkmusik i bl. a. Västergötland. Professorn fick en särskild välkomsthälsning och hyllades av spelmännen.

närkingarna. De leddes av riksspelmannen Bertil Rydberg från Örebro och visade prov på gott samspel och bra intonation. I gruppen ingick en nyckelharpa. Stort bifall fick 82-åriga fru Olga Karlsson från Örebro, som ensam spelade Karl XV vals, sekunderad av sin son.

DIKTER PÅ ÖSTGÖTSKA

Östergötland hade bara skickat tre representanter, men de skötte sig bra och spelade bl. a. ett par låtar av Lindblom, Rejmyre. Deras ledare, riksspelman Axel Norling, Getå, läste ett par trevliga dikter på östgötska av Nils Larsa-Wange från Vånga.

INNERLIG VISA

Sörmlänningarna, som var ett 40-tal, uppträdde sist i denna avdelning och utförde medryckande

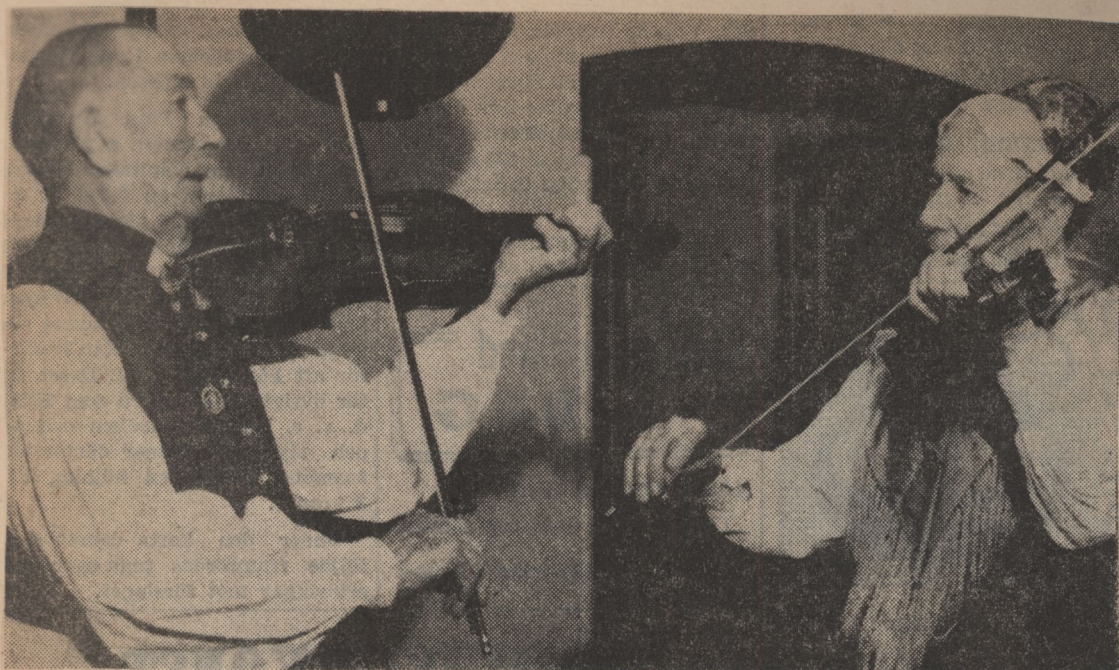
I sista avdelningen spelade alla tillsammans och avslutade sedvanligt med Österåkers brudmarsch.

Åhörarna var till stor del Asaelever. Hr Wetter framhöll i sitt avslutningsframförande att om någon av ungdomarna genom denna uppspelning fått upp ögonen för den skatt som folkmusiken utgör, så har vi inte spelat förgäves. Folkmusiken ska spelas och inte ligga obrukad i arkiven.

Rektor Allan Degerman tackade spelmännen bl. a. för att de i sin musik givit uttryck för den givandets glädje som alltid utmärkt deras ledare Gustaf Wetter.

SPELADE I KYRKAN

På förmiddagen deltog spelmännen i tacksägelsedagens högmässa i Sköldinge kyrka. Efter postludiet, en orgelkoral av kantor Harald Sventelius, över en folkmelodi av Nils Dencker, utförde de

De två äldsta deltagarna i söndagens spelmansstämma på Asa var 83-åriga Olga Karlsson från Örebro och 80-åriga Fritz Karlsson från Nyköping, som här samsas om en duett före framträdandet på scenen.

83-årig dam nestorn på spelmansstämma

Spelmansglädjen flödade när Södermanlands spelmansförbund på söndagen höll stämma på Asa folkhögskola, dit också spelmän från Närke och Östergötland kommit. Sammanlagt 70-talet spelmän lät höra sina felor i glada toner.

Äldsta deltagare var 83-åriga Olga Karlsson från Örebro, som minsann inte led av några ålderskrämpor när det gällde umgänget med felan. Ett stycke som hon spelade tillsammans med sin son rev ned de kraftigaste applåderna vid stämman i folkhögskolans gymnastiksal, som var fullsatt av elever och folk från bygden.

Se vidare artikel på insida!